

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

PHẠM THỊ HOA

**TỔNG HỢP VÀ NGHIÊN CỨU TÍNH CHẤT
PHỨC CHẤT 3,4 - DIHYDROXYXINAMAT
CỦA MỘT SỐ NGUYÊN TỐ ĐẤT HIÊM NẶNG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ HÓA HỌC

THÁI NGUYÊN - 2019

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

PHẠM THỊ HOA

**TỔNG HỢP VÀ NGHIÊN CỨU TÍNH CHẤT
PHỨC CHẤT 3,4 - DIHYDROXYXINAMAT
CỦA MỘT SỐ NGUYÊN TỐ ĐẤT HIÊM NẶNG**

**Ngành: Hóa vô cơ
Mã số: 8 44 01 13**

LUẬN VĂN THẠC SĨ HÓA HỌC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. NGUYỄN THỊ HIỀN LAN

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các số liệu, kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa có ai công bố trong một luận văn nào khác.

Thái Nguyên, tháng 07 năm 2019

Tác giả luận văn

Phạm Thị Hoa

LỜI CẢM ƠN

Bản luận văn được hoàn thành tại Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên. Trong quá trình làm luận văn em đã nhận được rất nhiều sự giúp đỡ để hoàn thành luận văn.

Trước hết em xin gửi lời cảm ơn chân thành đến Cô giáo PGS.TS.Nguyễn Thị Hiền Lan, đã tận tình hướng dẫn, truyền đạt những kinh nghiệm cho em trong suốt quá trình thực hiện luận văn này.

Em xin gửi lời cảm ơn đến quý Thầy, Cô bộ môn Hóa học ứng dụng, khoa Hóa học, phòng Đào tạo, thư viện trường Đại học Sư phạm, Trung tâm học liệu Đại học Thái Nguyên đã tạo điều kiện thuận lợi để em hoàn thành luận văn của mình.

Sau cùng em xin gửi lời cảm ơn đến gia đình, bạn bè và các anh chị học viên đã luôn quan tâm, giúp đỡ, động viên, chia sẻ và tạo mọi điều kiện giúp em hoàn thành tốt khóa học.

Thái Nguyên, tháng 07 năm 2019

MỤC LỤC

Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn.....	ii
Mục lục	iii
Danh mục chữ viết tắt.....	iv
Danh mục các bảng.....	v
Danh mục các hình	vi
MỞ ĐẦU	1
Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU	2
1.1. Giới thiệu chung về các nguyên tố đất hiếm (NTĐH) và khả năng tạo phức của chúng	2
1.1.1. Đặc điểm chung của các nguyên tố đất hiếm	2
1.1.2. Khả năng tạo phức của các NTĐH.....	5
1.2. Axit cacboxylic và các cacboxylat kim loại	7
1.2.1. Axit cacboxylic	7
1.2.2. Các cacboxylat kim loại	10
1.2.3. Tình hình nghiên cứu phức chất cacboxylat	11
1.3. Một số phương pháp hóa lí nghiên cứu phức chất	13
1.3.1. Phương pháp phổ hấp thụ hồng ngoại	13
1.3.2. Phương pháp phân tích nhiệt	14
1.3.3. Phương pháp phổ khối lượng	16
1.3.4. Phương pháp thử hoạt tính sinh học	17
Chương 2: THỰC NGHIỆM, KẾT QUẢ VÀ THẢO LUẬN	20
2.1. Dụng cụ và hoá chất	20
2.1.1. Dụng cụ.....	20
2.1.2. Hóa chất	20
2.2. Chuẩn bị hoá chất	20

2.2.1. Dung dịch LnCl_3	20
2.2.2. Dung dịch NaOH 0,1M.....	21
2.2.3. Dung dịch EDTA 10^{-2}M	21
2.2.4. Dung dịch Asenazo III ~ 0,1%	21
2.2.5. Dung dịch đệm axetat có pH ≈ 5	21
2.3. Tổng hợp phức chất	22
2.4. Phân tích hàm lượng của ion đất hiếm trong phức chất	22
2.5. Nghiên cứu các phức chất bằng phương pháp phổ hấp thụ hồng ngoại.....	24
2.6. Nghiên cứu các phức chất bằng phương pháp phân tích nhiệt.....	28
2.7. Nghiên cứu các phức chất bằng phương pháp phổ khối lượng.....	31
2.8. Phương pháp đánh giá hoạt tính ức chế tế bào ung thư	41
KẾT LUẬN	44
DANH MỤC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC ĐÃ CÔNG BỐ	46
TÀI LIỆU THAM KHẢO	47

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

DMEM	Dulbecco's Modified Eagle's Medium
EDTA	Etylendiamintetraaxetic
FBS	Fetal bovine serum
HCaf	Axit 3,4 - dihydroxyxinamic (axit caffeic)
IC50	Inhibitory concentration 50%
Ln	Nguyên tố lantanit
NTĐH	Nguyên tố đất hiếm
OD	Optical density

DANH MỤC BẢNG

Bảng 1.1.	Bán kính ion của các NTĐH	3
Bảng 1.2.	Một số đại lượng đặc trưng của Tb, Dy, Er, Yb	3
Bảng 2.1.	Hàm lượng ion kim loại trong các phức chất.....	24
Bảng 2.2.	Các số sóng hấp thụ đặc trưng trong phổ hấp thụ hồng ngoại của phôi tử và phức chất (cm^{-1})	27
Bảng 2.3.	Kết quả phân tích nhiệt của các phức chất.....	30
Bảng 2.4.	Các mảnh ion giả thiết trong phổ khối lượng của các phức chất	34
Bảng 2.5.	Phân trầm ức chế sự phát triển của tế bào ung thư dưới tác động của mẫu.....	41

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 2.1. Phổ hấp thụ hồng ngoại của axit 3,4-dihydroxyxinamic.....	24
Hình 2.2. Phổ hấp thụ hồng ngoại của $\text{Na}[\text{Tb}(\text{Caf})_4].3\text{H}_2\text{O}$	25
Hình 2.3. Phổ hấp thụ hồng ngoại của $\text{Na}[\text{Dy}(\text{Caf})_4].3\text{H}_2\text{O}$	25
Hình 2.4. Phổ hấp thụ hồng ngoại của $\text{Na}[\text{Er}(\text{Caf})_4].3\text{H}_2\text{O}$	26
Hình 2.5. Phổ hấp thụ hồng ngoại của $\text{Na}[\text{Yb}(\text{Caf})_4].3\text{H}_2\text{O}$	26
Hình 2.6. Giảm đồ phân tích nhiệt của phức chất $\text{Na}[\text{Tb}(\text{Caf})_4].3\text{H}_2\text{O}$	28
Hình 2.7. Giảm đồ phân tích nhiệt của phức chất $\text{Na}[\text{Dy}(\text{Caf})_4].3\text{H}_2\text{O}$	29
Hình 2.8. Giảm đồ phân tích nhiệt của phức chất $\text{Na}[\text{Er}(\text{Caf})_4].3\text{H}_2\text{O}$	29
Hình 2.9. Giảm đồ phân tích nhiệt của phức chất $\text{Na}[\text{Yb}(\text{Caf})_4].3\text{H}_2\text{O}$	30
Hình 2.10. Phổ khối lượng của phức chất $\text{Na}[\text{Tb}(\text{Caf})_4].3\text{H}_2\text{O}$	32
Hình 2.11. Phổ khối lượng của phức chất $\text{Na}[\text{Dy}(\text{Caf})_4].3\text{H}_2\text{O}$	32
Hình 2.12. Phổ khối lượng của phức chất $\text{Na}[\text{Er}(\text{Caf})_4].3\text{H}_2\text{O}$	33
Hình 2.13. Phổ khối lượng của phức chất $\text{Na}[\text{Yb}(\text{Caf})_4].3\text{H}_2\text{O}$	33

MỞ ĐẦU

Cùng với sự phát triển của ngành khoa học, hóa học phức chất của các nguyên tố đất hiếm (NTĐH) đã có những đóng góp to lớn và quan trọng cho nhiều ngành khoa học. Phức chất của NTĐH có nhiều ứng dụng rộng rãi trong nhiều lĩnh vực như: nông nghiệp, y dược, luyện kim...

Phức chất của các NTĐH với axit cacboxylic là một trong những lĩnh vực được nhiều nhà khoa học quan tâm. Các phức chất này có tiềm năng ứng dụng rất lớn trong khoa học vật liệu để tạo ra các chất siêu dẫn, các đầu dò phát quang trong phân tích sinh học, đánh dấu huỳnh quang sinh y, trong vật liệu quang điện, trong khoa học môi trường, công nghệ sinh học tế bào và nhiều lĩnh vực khác nhau.

Đã có nhiều công trình nghiên cứu về phức chất của NTĐH với phối tử axit cacboxylic, tuy nhiên số công trình nghiên cứu về phức chất của NTĐH với phối tử là axit 3,4 - dihydroxyxinamic (axit caffeic) còn rất hạn chế.

Với những nhận định trên chúng tôi thực hiện đề tài: ***“Tổng hợp và nghiên cứu tính chất phức chất 3,4 - dihydroxyxinamat của một số nguyên tố đất hiếm nặng”***.